

KATHOLIEKE STICHTING MEDISCHE ETHIEK

MEERJARENBELEIDSPAN 2021 - 2025

Inleiding

Voor u ligt het meerjarenbeleidsplan van de Katholieke Stichting Medische Ethiek (KSME). De structuur van het beleidsplan is globaal ingegeven door het INK-managementmodel. Deze structuur is geschikt om zowel het beleid t.a.v. de beschikbare middelen en medewerkers, de uit te voeren activiteiten en evaluaties van het geheel te beschrijven. Waar niet direct van toepassing zijn INK-velden leeg gelaten of samengenomen.

In het beleidsplan wordt zo nodig verwezen naar de oprichtingsakte en statuten van de Katholieke Stichting Medische Ethiek en de registraties bij de Kamer van Koophandel.

Geschiedenis Katholieke Stichting Medische Ethiek

De Katholieke Stichting Medische Ethiek werd opgericht in 1993 als Stichting Medische Ethiek. Bij de oprichting voorzagen de oprichters van de KSME dat de Nederlandse universitaire ethische instituten in toenemende mate verzaakten het Rooms-katholiek standpunt in de maatschappelijke discussies ten gehore te brengen: de invloed van de bisschoppen op de van oudsher katholieke universiteiten was te gering om hierin verandering te brengen; de nieuwe seminaries te klein om een grote rol in het publieke domein af te dwingen. Katholieke artsorganisaties waren zieltogend en werden in de daaropvolgende jaren als zodanig opgeheven. De oprichters van de KSME stond voor ogen deze lacune via een stichting in te vullen. Het was en is allereerst in het belang van Rooms-katholieke gelovigen dat hun visie ook in het publieke debat blijvend wordt gehoord; daarnaast is het publieke debat zelf gediend met volledigheid en zijn dus ook de Rooms-katholieke argumenten voor een volledige discussie van belang. Door op meerdere manieren deel te nemen aan de medisch-ethische discussies in Nederland probeert KSME sindsdien dienstbaar te zijn aan de maatschappij. In 2014 is de naam van de stichting gewijzigd in Katholieke Stichting Medische Ethiek.

Om dit doel te verwezenlijken heeft KSME sinds de oprichting in 1993 meerdere cursussen en symposia georganiseerd en zijn er naar aanleiding van deze symposia een tiental boeken uitgegeven.

- 1994 Wat is menswaardige gezondheidszorg ?
- 1995 Gewetensvolle gezondheidszorg
- 1996 Medewerking verantwoord ?
- 1996 Doodscultuur in ontwikkeling ?
- 1997 Het embryo. Iets of iemand ?
- 1997 Psychiatrie, ethiek en christelijke spiritualiteit
- 2000 Hoe komt het dat ethici verschillend denken ?
- 2001 Emotie en ethiek
- 2002 Economisering en vertechnering van de gezondheidszorg
- 2003 De eisende patiënt: zal de klant koning zijn ? (Tijdschriftnummer Pro Vita Humana)
- 2004 Genetica en genetische manipulatie (Tijdschriftnummer Communio)
- 2007 Kwaliteit van leven in christelijk perspectief

Verder werd het Handvest voor de Werkers in de Gezondheidszorg, in het Italiaans uitgegeven door de Pauselijke Raad voor het Pastoraat in de Gezondheidszorg, in 1995 in het Nederlands vertaald. In 2010 werd het Handboek Katholieke Medische Ethiek uitgegeven. In 2014 verscheen de aangepaste Engelse vertaling "Manual of Catholic Medical Ethics". In 2020 werd de vertaling van *Nuova Carta degli operatori sanitari* afgerond en als *Nieuw Handvest voor Werkers in de Gezondheidszorg* gepubliceerd door Bethesda.

Sinds 2014 zijn vanuit de KSME studiedagen georganiseerd die uiteindelijk tot de oprichting van de KSME-werkgroep *Netwerk Katholieke Zorgprofessionals Nederland* (NKZN) in 2017 heeft geleid.

Sinds 2002 beschikt de KSME over een eigen website (<https://medische-ethiek.nl>). Bezoekers kunnen zich inschrijven voor een gratis elektronische nieuwsbrief (e-Letter). Zij worden dan gemiddeld 6 keer per jaar geïnformeerd over actuele ontwikkelingen op het gebied van de medische ethiek (publicaties van de Katholieke Stichting Medische Ethiek, symposia, publicaties (boeken en artikelen) van derden).

KSME heeft sinds haar oprichting gefunctioneerd als een stichting zonder winstoogmerk. De belangrijkste inkomstenbron bestond uit giften van bevriende organisaties of particulieren.

MEERJARENBELEIDSPLAN 2021-2025

1. Leiderschap

Missie

Bestuderen van ethische grondslagen van het medisch handelen in het bijzonder vanuit Rooms-katholiek perspectief en het onder de aandacht brengen van de resultaten hiervan in het publieke domein.

Visie

- Bestuderen van ethische grondslagen van medisch handelen vanuit Rooms-katholiek perspectief in eigen kring
- Uitdragen van de resultaten hiervan in bredere verband onder Rooms-katholieken
- Kenbaar maken en uitleggen van het Rooms-katholieke standpunt op het gebied van de medische ethiek in maatschappelijke discussies door gebruik te maken van effectieve media
- Aansluiting vinden in internationale organisaties met een vergelijkbare missie

Organisatievorm

KSME is een stichting, opgezet om een maatschappelijk belang te dienen. Er is geen winstoogmerk. De organisatie voldoet aan de eisen zoals in de Nederlandse wet aan stichtingen gesteld. De stichting is erkend als katholieke burgerlijke rechtspersoon. KSME maakt jaarplannen en evalueert deze in jaarverslagen

2. Strategie en Beleid

Vormgeving van Missie/Visie

KSME probeert haar Missie/Visie te realiseren door haar analyse van medisch-ethische vraagstukken, haar analyse van de hieromtrent gevoerde ethische discussies en de Rooms-katholieke medisch-ethische visie uit te dragen middels de volgende doelen:

- In stand houden en actueel houden van een eigen website waarop actuele medisch-ethische discussies in brede zin duidelijk worden gemaakt, zo mogelijk door medewerkers van KSME becommentarieerd.
- Verzorgen van een nieuwsberichtenservice ("e-Letter") die informeert over de actuele medisch-ethische situatie.
- Organiseren van symposia via NKZN over medisch-ethische vraagstukken waarbij in brede zin een medisch-ethisch probleem wordt gekenschetst en vervolgens ethische visies waaronder minimaal de Rooms-katholieke visie, op dit probleem worden besproken.
- Organiseren van cursussen voor verschillende doelgroepen, bijvoorbeeld artsen, verpleegkundigen, paramedici, juristen, waarbij de inhoud afgestemd wordt op het niveau van de

toehoorders. In alle gevallen wordt naast een bredere oriëntatie in iedere geval het Rooms-katholieke standpunt besproken.

- Becomentariëren van medisch-ethische vraagstukken in landelijke media vanuit Rooms-katholiek perspectief. Hierbij kan gedacht worden aan het schrijven van artikelen in dag- of weekbladen, sociale media of radio en televisie.
- Schrijven van boeken over Rooms-katholieke medische ethiek in het algemeen in zowel het Nederlandse als het niet-Nederlandse taalgebied.

Financiering

KSME is een stichting met een algemeen nut beogende instelling zonder winstoogmerk. KSME is afhankelijk van giften. KSME streeft daarom verantwoord rentmeesterschap na: d.w.z. er wordt geprobeerd zo min mogelijk overheadkosten te maken om de giften maximaal ten goede te laten komen aan het primaire doel van KSME. Verder moet periodiek via b.v. mailings duidelijk gemaakt worden dat KSME voor haar activiteiten afhankelijk is van giften. Ook zal tijdens bijeenkomsten die door KSME en haar werkgroep NKZN worden georganiseerd deelnemers om een tevoren vastgestelde bijdrage in de kosten worden gevraagd.

Rooms-katholieke werkers in de Nederlandse gezondheidszorg

De doelstelling van KSME (bestuderen van medisch-ethische vraagstukken vanuit Rooms-katholiek perspectief en kenbaar maken van de conclusies in het maatschappelijk debat) zijn primair van belang voor Rooms-katholieke werkers in de Nederlandse gezondheidszorg. KSME streeft ernaar met hen via NKZN een speciale band op te bouwen.

Internationale samenwerking

NKZN is erkend als de Nederlandse vertegenwoordiger bij FEAMC en FIAMC, respectievelijk de Europese en internationale artsenorganisaties. Eén bestuurslid en een adviseur zijn respectievelijk corresponderend en gewoon lid van de Pauselijke Academie van het Leven (PAV). De komende jaren wordt geprobeerd deze vertegenwoordiging en samenwerking met deze organisaties te behouden en actief, waar mogelijk met meer mensen, in deze organisaties te participeren. Er moet onderzocht worden of aansluiting kan worden gevonden bij internationale organisaties van verpleegkundigen en gezondheidszorgjuristen.

Uitleg geven over katholiek medisch-ethisch standpunt

KSME heeft sinds haar oprichting uitleg gegeven aan het officiële standpunt van de R.K. Kerk t.a.v. medisch-ethische onderwerpen. Dit is m.n. gebeurd in boeken, symposiumbundels en 2 handboeken (Nederlands- en Engelstalig). Sinds 2019 worden bijgewerkte versie van het Handboek Katholieke Medische Ethiek gepubliceerd op de website van KSME. KSME wil actuele informatie blijven geven over het katholieke standpunt in medisch-ethische kwesties aan een zo breed mogelijk publiek. Per publicatie wordt bekeken of publicatie in boekvorm of op website of beide daartoe de meest geëigende manier is.

Langetermijnbeleid: nieuwe kansen en mogelijkheden

Werken binnen vastgestelde kaders kan zeer succesvol zijn. Het betekent niet dat men de ogen moet sluiten voor nieuwe kansen en mogelijkheden. Ook KSME zal regelmatig en in ieder geval minimaal jaarlijks moeten bekijken of er nieuwe mogelijkheden zijn die op haar weg liggen. Dit betekent dat er periodiek tijd moet worden ingeruimd om potentiële innovatieve ideeën te inventariseren en te beslissen welke nader zullen worden geëvalueerd.

Doelstellingen Strategie en Beleid:

- KSME controleert minimaal tweewekelijks of er bruikbare nieuwsberichten voor de website zijn en werkt wekelijks de website bij.
- KSME stuurt minimaal 6 keer per jaar een e-Letter met een selectie van nieuwsberichten van haar website aan de abonnees.
- KSME organiseert via NKZN twee keer per jaar een bijeenkomst zoals een cursus, symposium over een medisch-ethisch onderwerp.

- KSME stelt in het jaarplan vast op welke wijze en hoe frequent actuele ethische onderwerpen in landelijke media en/of op haar website worden besproken of becommentarieerd.
- KSME evalueert jaarlijks de haalbaarheid van heruitgave van niet meer verkrijgbare boeken of de vertaling van eigen uitgaven in een ander taalgebied.
- KSME spant zich maximaal in overheadkosten te beperken en maakt bijvoorbeeld zoveel mogelijk gebruik van digitale media.
- KSME onderhoudt banden met media van gelijkgezinde of vergelijkbare signatuur om tot een kosteloze uitwisseling van informatie (artikelen) t.b.v. de website en e-Letter te komen.
- KSME probeert het katholieke standpunt in medisch-ethische kwesties uit te leggen aan een zo breed mogelijk publiek en gebruikt daartoe de publicatievorm die het beste de doelgroep bereikt.
- KSME evalueert jaarlijks innovatieve mogelijkheden en beslist welke nader zullen worden geëvalueerd, welke terzijde zullen worden gelegd of worden aangehouden tot een later tijdstip.
- KSME bestendigt en intensificeert via NKZN het contact met R.K. werkers in de Nederlandse gezondheidszorg.
- KSME probeert internationaal contacten met organisaties aan te halen.

3. Management van Medewerkers

KSME maakt voor haar activiteiten en de activiteiten van NKZN uitsluitend gebruik van onbezoldigde vrijwilligers. De kern van de organisatie wordt gevormd door het bestuur. Bij de keuze van nieuwe bestuursleden wordt beoordeeld of de vertegenwoordiging van artsen, verpleegkundigen, juristen en anderen in het bestuur evenwichtig is. Binnen het bestuur wordt afgesproken welk bestuurslid voor welke taken verantwoordelijk is. Bij de jaarlijkse evaluatie wordt bekeken of deze verdeling nog bruikbaar is.

Het bestuur heeft als taak te zorgen dat zij eensgezind tegen medisch ethische vraagstukken aankijken. Dat is de basis van publicaties. Om bestuurders op één lijn te houden, is het nuttig een vorm te bedenken waarbij bestuursleden zich verdiepen in specifieke onderwerpen.

Bestuursleden kunnen geen aanspraak maken op vacatiegelden of reiskosten. In bijzondere gevallen (bij bijvoorbeeld uitgaven voor materialen) kan een onkostenvergoeding aan de penningmeester worden gevraagd.

Wanneer er werkzaamheden door derden moeten uitgevoerd, omdat bestuursleden niet over de benodigde expertise beschikken, wordt in eerste instantie bekeken of deze werkzaamheden door andere onbezoldigde vrijwilligers kunnen worden uitgevoerd. Zo nodig kan het bestuur beslissen van betaalde diensten gebruik te maken.

Doelstellingen Management van Medewerkers

- KSME evalueert jaarlijks de taakverdeling en verantwoordelijkheden binnen het bestuur.
- KSME evalueert jaarlijks de samenstelling van het bestuur.
- KSME bedenkt op welke wijze bestuursleden kunnen/moeten verdiepen om een eensgezinde visie op medisch ethische vraagstukken te hebben en te behouden.

4. Management van middelen

Financieel

KSME handelt bij al haar activiteiten zonder winstoogmerk. Alleen materiële onkosten komen voor vergoeding in aanmerking. Inkomsten uit de verkoop van boeken of het terugvloeiën van royalties worden geheel aangewend voor nieuwe activiteiten.

Vermogen en inkomsten

Het vermogen van KSME bestaat uit:

- Saldi op bankrekeningen
- Aangekochte exemplaren van boeken

KSME verkrijgt liquide middelen uit de volgende bronnen:

- Giften
- Inkomsten uit de (niet op winst gerichte) verkoop van boeken
- Onkostenvergoedingen voor zelf of via NKZN georganiseerde bijeenkomsten

Uitgaven

KSME voorziet uitgaven t.b.v.:

- De hosting van de eigen website
- Administratiekosten (o.a. zakelijk rekening, correspondentie)
- Zelf of via NKZN georganiseerde bijeenkomsten

Overige middelen

Software benodigd voor de website wordt zoveel mogelijk betrokken uit het "freeware/open source"-domein. Van medewerkers wordt verwacht dat zij beschikken over standaard kantoorfaciliteiten (pc, e-mailtoegang, Office-kantoor suite). In bijzondere gevallen, wanneer een gratis oplossing niet voorhanden is, kan na overleg met de penningmeester worden besloten om voor een betaalde oplossing te kiezen.

Doelstellingen Management van Middelen

- KSME evalueert jaarlijks de noodzaak tot het werven van extra giften.

5. Management van processen

Bestuursvergaderingen

Beslissingen over de activiteiten van KSME worden genomen op bestuursvergaderingen. Samenstelling van het bestuur en voorwaarden voor het bijeen roepen van een vergadering zijn geregeld in de statuten/oprichtingsakte.

Artikelen, publicaties en andere aanwezigheid in de media

Het kenbaar maken en uitleggen van het rooms-katholieke standpunt t.a.v. medisch-ethische kwesties is een belangrijk middel om het doel van KSME te verwezenlijken. Bestuursleden proberen dit middel zoveel mogelijk te gebruiken. Om een eenduidige boodschap uit te dragen leggen KSME medewerkers bijdragen namens KSME voor aan minimaal de voorzitter, zo mogelijk ook andere bestuursleden.

Bij het leveren van een dergelijke bijdrage is het op grond van de Auteurswet niet zomaar mogelijk deze bijdrage integraal als tekst of mediabestand te publiceren op de website van KSME. Daarom is het KSME-beleid bij dergelijke bijdragen het medium dat de bijdrage publiceert altijd te vragen om toestemming voor gratis publicatie van deze bijdrage op de website van KSME. In het verleden is dit meermalen zo gedaan en succesvol gebleken; het is niet altijd gevraagd. Doel is in alle gevallen te vragen om een dergelijke toestemming.

Netwerk Katholieke Zorgprofessionals Nederland (NKZN)

Het NKZN is een werkgroep van KSME. Het bestuur wordt uitgevoerd volgens het Huishoudelijk Reglement dat op website van NKZN (<https://nkzn.medische-ethiek.nl>) beschikbaar is. NKZN is als werkgroep gehouden aan de doelstellingen van KSME om zonder winstoogmerk met beperkte kosten haar taak uit te voeren.

Website

Een van de bestuursleden beheert de website. Doel van de website is actuele informatie en achtergrondinformatie over medisch ethische onderwerpen te bieden. Om deze reden wordt de informatie op de website minimaal tweewekelijks aangepast. De website van NKZN is op een subdomein van KSME gevestigd. De website wordt verder gebruikt voor aankondigingen van activiteiten van KSME en NKZN of van derden. Ook is inschrijving voor activiteiten via de website mogelijk.

Bij invulling van de website wordt gewerkt volgens vigerende wet- en regelgeving. Met name is naleving van het Auteursrecht van belang.

Doelstellingen Management van Processen

- KSME medewerkers vragen een medium waar hun bijdrage wordt gepubliceerd altijd of deze bijdrage in geschreven vorm of als media-bestand op de website van KSME kan worden gepubliceerd.

6. Resultaten

Bestuur en Financiers

Algemeen

KSME verwerkt jaarlijks de behaalde resultaten in een integraal jaarverslag. Het jaarverslag betreft de activiteiten van het desbetreffende jaar inclusief de activiteiten van NKZN, de resultaten van de website en de financiële resultaten. Het jaarverslag en review worden in een bestuursvergadering goedgekeurd; de bijstelling van het meerjarenbeleidsplan wordt in een bestuursvergadering vastgesteld.

Klanten en partners

Donateurs, bezoekers NKZN-bijeenkomsten en abonnees e-Letter

Donateurs zijn belangrijk voor de inkomsten van KSME. In 2011 is geëvalueerd in hoeverre donateurs het werk van KSME waarderen. Bij NKZN bijeenkomsten wordt geëvalueerd hoe de bezoekers de bijeenkomst hebben gewaardeerd.

Maatschappij

KSME probeert een indruk te krijgen van de mate waarin haar activiteiten worden gewaardeerd. Maten hiervoor zijn o.a. het aantal bezoekers van de website en het aantal abonnees van de e-Letter. Deze worden opgenomen in het jaarverslag.

Doelstellingen Resultaten

- KSME verwerkt jaarlijks de resultaten van haar activiteiten, de website en haar financiën in een Jaarverslag. Review van het jaarverslag leidt tot bijstelling van het meerjarenbeleidsplan.
- KSME blijft evalueren hoe de NKZN-bijeenkomsten worden gewaardeerd. Er wordt nagedacht tevredenheidsonderzoek bij donateurs en abonnees van de e-Letter te houden.

7. Verbeteren en vernieuwen

Jaarlijkse evaluatie van het beleid vindt plaats aan de hand van een Jaarverslag (zie onder Resultaten), zo nodig leidt dit tot bijstelling van het meerjarenbeleidsplan.

Goedgekeurd: 31 mei 2021 via e-mail